25 שעות בלי מסך: מה קורה כשהטלפון נח?

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · כתבה · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *מה הציעה המחנכת לכיתה?* – ניסוי: מי שרוצה ינסה יום בשבוע בלי מסכים, ותלמידים ששומרים שבת יספרו על החוויה.

תשובה 2: *ציינו שלושה דברים שאליה עושה בשבת.* – משחקי קופסה עם האחים; הולך עם אבא לבית הכנסת; קורא ספרים; ארוחה משפחתית ארוכה (מספיקים שלושה).

3. מה מצאה שקד בארון, ומה קרה בעקבות זה? [איתור מידע]

א) תמונות של סבתא

ב) פאזל של אלף חלקים, שכל המשפחה ישבה עליו יחד

ג) ספר ישן שקראה לבד

ד) משחק מחשב

תשובה 3: פאזל של אלף חלקים; ארבעה בני משפחה ישבו עליו יחד.

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *מה מתכוונת שקד כשהיא אומרת "בערך בשלוש, השעמום נגמר ומשהו אחר התחיל"?* – שאחרי שלב של שעמום וקושי, היא התחילה למצוא עיסוקים אחרים ויצירתיים; השעמום הוביל ליצירה ולקשר משפחתי.

5. מה משמעות המשפט "הטלפון לא צריך מנוחה. אנחנו כן"? [הבנה ופרשנות]

א) צריך לכבות את הטלפון כדי שלא יתקלקל

ב) אסור להשתמש בטלפון בכלל

ג) המנוחה מהמסך נועדה לנו, לבני האדם, ולא למכשיר

ד) הטלפון עייף

תשובה 5: שהמנוחה מהמסכים חשובה לנו – לנפש, למשפחה ולחברים – ולא למכשיר.

תשובה 6: *מה אפשר להסיק מדבריו של רז ומתגובת המחנכת על הדרך הנכונה לנסות ניתוק מהמסכים?* – שניתוק לבד, כשכל החברים מחוברים, עלול ליצור בדידות; עדיף לעשות זאת יחד עם החברים או המשפחה.

תשובה 7: *השוו בין היחס של אליה לשבת בלי מסכים לבין היחס של דניאל ושקד בתחילת הניסוי. מה מסביר את ההבדל?* – אליה רואה בשבת "אוויר", זמן של חופש ושייכות; דניאל ושקד חוו בהתחלה קושי ושעמום. ההבדל נובע מהרגל ומשגרה משפחתית: אצל אליה זה חלק מהחיים מילדות, ואצלם זו חוויה חדשה.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *האם לדעתכם כדאי שכל משפחה תבחר זמן קבוע בשבוע בלי מסכים? נמקו והסתמכו על שני פרטים מהכתבה.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + שני פרטים (הפאזל של שקד, הגינה של חן, הניתוק של רז, דברי המחנכת).

תשובה 9: *כתבו "יומן" קצר של יום בלי מסך – אמיתי או מדומיין: מה עשיתם בבוקר, בצהריים ובערב, ומה הרגשתם בכל שלב.* – משימת כתיבה. מחוון: רצף זמנים, תיאור פעולות ורגשות, משפט סיכום.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

לתלמידים ולתלמידות רבים, שבת בלי מסכים היא חלק קבוע מהחיים. לאחרים זה נשמע כמו משימה בלתי אפשרית. הכתבה מביאה את קולותיהם של שני הצדדים. קִראו ושימו לב: מה כל אחד מהם מגלה?

א

שני סוגים של יום שבת

בכיתה ז׳2 בחטיבה אחת בדרום לומדים יחד תלמידים מבתים שונים. חלקם שומרים שבת כל חייהם, ומבחינתם 25 השעות שבין הדלקת הנרות לבין צאת השבת הן זמן שבו הטלפון פשוט לא קיים. אחרים מעולם לא עשו יום שלם בלי מסך. כשהמחנכת, אורית דהן, הציעה לכיתה "ניסוי" – שכל מי שרוצה ינסה יום אחד בשבוע בלי מסכים, ושהתלמידים שכבר רגילים לכך יספרו על החוויה – הכיתה התחלקה בין סקרנות לפחד.

ב

"השבת היא האוויר שלי"

אליה, שגדל בבית שומר שבת, היה הראשון שסיפר. "אנשים חושבים שאנחנו 'מוותרים' על משהו. אצלי זה הפוך. השבת היא הזמן היחיד בשבוע שבו אף אחד לא מחכה שאענה לו. אני משחק עם אחים שלי במשחקי קופסה, הולך עם אבא לבית הכנסת, קורא ספרים, ובצהריים כל המשפחה יושבת יחד לארוחה ארוכה ומדברת. אין 'רגע, רק רגע, אני עונה.' הוא מודה שגם לו יש רגעים של סקרנות: "במוצאי שבת אני פותח את הטלפון ורואה מאה הודעות. אבל אז אני מגלה שבעצם לא פספסתי כלום חשוב."

ג

גם חן, חברה שלו לכיתה, שומרת שבת. בשבילה יש לשבת צד חברתי: "בשבת אחר הצהריים כל הבנות מהשכונה נפגשות בגינה. בלי טלפונים, אנחנו באמת מסתכלות אחת על השנייה. יש לנו משחקים שאנחנו משחקות רק בשבת, ובדיחות שמבינים רק מי שהיה שם."

ד

הניסוי של מי שלא רגילים

עבור תלמידים אחרים בכיתה, הניסוי היה אתגר אמיתי. בחרו להם יום – לחלקם שבת, לחלקם יום שישי אחר הצהריים, לפי מה שמתאים בכל בית. דניאל מודה שבשעתיים הראשונות "הרגשתי שהיד שלי מחפשת את הטלפון לבד". שקד סיפרה ש"הדבר הכי קשה היה השעמום. ואז, בערך בשלוש, השעמום נגמר ומשהו אחר התחיל." היא מצאה בארון פאזל של אלף חלקים, ובסוף היום ישבו עליו ארבעה בני משפחה. "לא זוכרת מתי עשינו משהו כל המשפחה יחד, בלי שמישהו מסתכל במסך."

ה

לא כולם התלהבו. רז אמר בכנות שהוא הרגיש מנותק: "כל החברים שלי שיחקו יחד ברשת, ואני לא הייתי שם. ביום ראשון הם דיברו על משהו שקרה, ולא הבנתי." המחנכת מתייחסת לכך ברצינות: "זה חשוב לשמוע. ניתוק מהמסכים עובד הכי טוב כשהוא לא נעשה לבד – כשגם החברים או המשפחה בפנים."

ו

מה למדנו

בסוף החודש ישבה הכיתה למעגל סיכום. התלמידים שומרי השבת הופתעו לשמוע כמה זה קשה לאחרים, והאחרים הופתעו לגלות שיש כאן לא רק "איסור", אלא עולם שלם של מנהגים, שקט ושיחה. "קודם חשבתי שזה רק 'אסור'", אמרה שקד, "עכשיו אני מבינה שזה גם 'מותר' – מותר לנוח, מותר לא להיות זמינה."

ז

אליה סיכם במשפט שהפך לכותרת של לוח הכיתה: "הטלפון לא צריך מנוחה. אנחנו כן."

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
הדלקת הנרות	הרגע שבו מתחילה השבת, ביום שישי לפני השקיעה
צאת השבת	הרגע שבו השבת נגמרת, במוצאי שבת
סקרנות	רצון לדעת ולגלות
מנותק	מרגיש שאין לו קשר עם אחרים

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. מה הציעה המחנכת לכיתה? [איתור מידע]

2. ציינו שלושה דברים שאליה עושה בשבת. [איתור מידע]

3. מה מצאה שקד בארון, ומה קרה בעקבות זה? [איתור מידע]

(א) תמונות של סבתא
(ב) פאזל של אלף חלקים, שכל המשפחה ישבה עליו יחד
(ג) ספר ישן שקראה לבד
(ד) משחק מחשב

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. מה מתכוונת שקד כשהיא אומרת "בערך בשלוש, השעמום נגמר ומשהו אחר התחיל"? [הבנה ופרשנות]

5. מה משמעות המשפט "הטלפון לא צריך מנוחה. אנחנו כן"? [הבנה ופרשנות]

א) צריך לכבות את הטלפון כדי שלא יתקלקל

ב) אסור להשתמש בטלפון בכלל

ג) המנוחה מהמסך נועדה לנו, לבני האדם, ולא למכשיר

ד) הטלפון עייף

6. מה אפשר להסיק מדבריו של רז ומתגובת המחנכת על הדרך הנכונה לנסות ניתוק מהמסכים? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין היחס של אליה לשבת בלי מסכים לבין היחס של דניאל ושקד בתחילת הניסוי. מה מסביר את ההבדל? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. האם לדעתכם כדאי שכל משפחה תבחר זמן קבוע בשבוע בלי מסכים? נמקו והסתמכו על שני פרטים מהכתבה. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו "יומן" קצר של יום בלי מסך – אמיתי או מדומיין: מה עשיתם בבוקר, בצהריים ובערב, ומה הרגשתם בכל שלב.
[משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? 😀 🙂 😐 ☹